

بخشنامه ۱۴ جدید درآمد

• دسته بندی: بخشنامه های تامین اجتماعی، سایر قوانین

•
•
•
مقدمه:

با تشکیل سازمان بیمه های اجتماعی در سال ۱۳۳۲، کارگران شاغل در فعالیتهای پیمانکاری، جز اولین گروههایی بوده اند که تحت پوشش بیمه قرار گرفته اند بنا به موقعیتهای زمانی در زمینه نحوه محاسبه و وصول حق بیمه کارکنان شاغل در قراردادهای پیمانکاری، بخشنامه ها و دستورالعمل های متعددی صادر شده است که بعضاً برای مدت زمان معین و برخی کماکان از قابلیت اجرایی برخوردار است. لذا کلیه بخشنامه و دستورالعملهای پیمانکاری با توجه به قوانین و مقررات و تصویب برنامه های شورای عالی تامین اجتماعی مورد بازنگری قرار گرفته و پس از حذف زوائد این دستورالعمل جایگزین کلیه بخشنامه ها و دستورالعمل های صادره قرار می گیرد.

فصل اول: مواد قانونی

۱- ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی:

در مواردی که انجام کار بطور مقطعه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار میشود کارفرما باید در قراردادی که منعقد می کند مقطعه کار را متعهد نماید که کارکنان خود و همچنین کارکنان مقطعه کاران فرعی را نزد سازمان تامین اجتماعی بیمه نماید و کل حق بیمه را به ترتیب مقرر در ماده ۲۸ قانون تامین اجتماعی بپردازد. پرداخت پنج درصد بهای کل کار مقطعه از طرف کارفرما موقوف به ارائه مفاسد حساب از طرف سازمان خواهد بود. در مورد پیمانکارانی که صورت مزد و حق بیمه کارکنان خود را در موعد مقرر به سازمان تسلیم و پرداخت نمایند معادل حق بیمه پرداختی بنا به درخواست سازمان از مبلغ مذکور آزاد خواهد شد. هرگاه کارفرما آخرین قسط مقطعه کار را بدون مطالبه مفاسد حساب سازمان بپردازد. مسئول پرداخت حق بیمه مقرر و خسارات مربوطه خواهد بود و حق دارد وجوهی را که از این

بابت به سازمان پرداخت می نماید از مقاطعه کار مطالبه و وصول کند. کلیه وزارتخانه ها و موسسات و شرکتهای دولتی همچنین شهرداریها و اتاق اصناف (سابق) و موسسات دولتی و غیر دولتی و موسسات خیریه و عام المنفعه مشمول این ماده می باشند.

تبصره الحاقی به ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۲/۰۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی

کلیه کارفرمایان موضوع ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی و ۲۹ قانون بیمه های اجتماعی (سابق) مکلفند مطالبات سازمان تامین اجتماعی از مقاطعه کاران و مهندسین مشاوره که حداقل یکسال از تاریخ خاتمه تعلیق یا فسخ قرارداد آنان گذشته و در این فاصله جهت پرداخت حق بیمه کارکنان شاغل در اجرای قرارداد و ارائه مفصاحساب سازمان تامین اجتماعی مراجعه نموده اند را ضمن اعلام فهرست مشخصات مقاطعه کاران و مهندسین مشاور از محل ۵٪ کل کار و آخرین قسط نگهداری شده به این سازمان پرداخت نمایند. میزان حق بیمه پس از قطعی شدن طبق قانون و بر اساس آراء هیات تجدید نظر موضوع ماده ۳۳ قانون تامین اجتماعی اعلام خواهد شد. مهلت مقرر جهت واريز مورد مطالبه توسط واگذارندگان کار حداکثر بیست و پنج روز تعیین گردیده است.

۲- ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی

در مواردیکه نوع کار ایجاب کند سازمان تامین اجتماعی میتواند به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورایعالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلقه را به همان نسبت مطالبه وصول نماید.

فصل دوم: طبقه بندی قراردادهای

قراردادهای مشمول ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی از نظر احتساب حق بیمه به سه دسته تقسیم می گردند:

بخش اول: قراردادهای مشمول ضوابط طرحهای عمرانی

بخش دوم : قراردادهای غیر عمرانی

بخش سوم : موارد خاص قراردادهای غیر عمرانی

بخش اول : قراردادهای مشمول ضوابط طرحهای عمرانی

الف : شرایط لازم

طبق مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورای عالی تامین اجتماعی (پیوست شماره یک) قراردادهایی

مشمول ضوابط طرحهای عمرانی تلقی میگردند که **دو شرط زیر تواما** دارا باشند :

۱- قرارداد بر اساس فهرست بها پایه سازمان برنامه و بودجه (قراردادهای پیمانکاری) یا ضوابط تیپ سازمان مزبور (قراردادهای مشاوره ای) منعقد شده باشد .

۲- تمام یا قسمتی از بودجه عملیات از محل اعتبارات عمرانی دولت (اعتبارات عمرانی ملی ، منطقه ای ، استانی) تامین شده باشد .

ب - نحوه احتساب حق بیمه پیمانهای طرحهای عمرانی

ماخذ حق بیمه کلیه قراردادهای مشمول ضوابط طرحهای عمرانی بر اساس مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورای عالی تامین اجتماعی از تاریخ ۱۳۶۳/۰۴/۱۶ به بعد بشرح ذیل می باشد .

۱- حق بیمه قراردادهای مشاوره ای مقطوعاً ۱۴ درصد ناخالص کارکرد بعلاوه ۱،۶ درصد بعنوان حق بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۱۵،۶ درصد ناخالص کارکرد می باشد (سهم پیمانکار ۳،۶ درصد و سهم کارفرما ۱۲ درصد)

۲- حق بیمه قراردادهای پیمانکاری (اجرایی) مقطوعاً ۶ درصد ناخالص کارکرد بعلاوه ۶ دهم درصد بعنوان بیمه بیکاری جمعاً به میزان ۶،۶ درصد ناخالص کارکرد میباشد (۱،۶ درصد سهام پیمانکار و ۵ درصد سهم کارفرما)

توجه : حق بیمه کلیه قراردادهای مشاوره که قبل از ۱۳۶۳/۰۴/۱۶ خاتمه یافته است و همچنین صورتحساب مربوط به قبل از تاریخ مذکور قراردادهائی که قبل از ۱۳۶۳/۰۴/۱۶ شروع و بعد از آن خاتمه یافته است . طبق حسابرسی از دفاتر قانونی و در مورد قراردادهای پیمانکاری (اجرایی) به ماخذ ۳۰۲ درصد محاسبه می گردد.

تذکر ۱- حق بیمه بیکاری از تاریخ ۱۳۶۹/۰۵/۰۶ بشرح مندرج در بند ۱ و ۲ محاسبه میگردد.

تذکر ۲- طبق مصوبه شماره ۴۴۰۹ مورخ ۱۳۶۶/۰۵/۱۸ شورایعالی تامین اجتماعی در صورتیکه پیمانکاران مجری قراردادهای مشمول طرحهای عمرانی بخشی از اجرای عملیات موضوع پیمان را طی قرارداد به پیمانکار فرعی واگذار نمایند چنانچه حق بیمه متعلق به قرارداد اصلی پرداخت شود وصول حق بیمه بابت قرارداد پیمانکار فرعی منتفی خواهد بود .

تذکر ۳- طبق نظریه کتبی دفتر فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی (سازمان برنامه و بودجه سابق) کلیه قراردادهائیکه بمنظور اجرای عملیات ساختمانی با متراژ زیر بنا مطابق بخشنامه ۱۰۲/۲۷۰۰/۵۴/۲۰۰۰ مورخ مرداد ۷۵ (حداکثر ۲۰۰۰ متر مربع) منعقد شوند بر اساس فهرست بهاء سازمان برنامه و بودجه تلقی می شوند بنابراین در صورتیکه بودجه آنها از محل اعتبارات طرحهای عمرانی تامین گردد مشمول مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورایعالی تامین اجتماعی بوده و حق بیمه و بیمه بیکاری آنها بترتیب به ماخذ ۶ درصد و ۰۰۶ درصد (جمعاً ۶/۶ درصد) خواهد بود .

تذکر ۴- برابر بخشنامه شماره ۱-۶۷۷۲-۵۴/۲۸۰۰-۱۳۶۴/۰۶/۲۸ سازمان برنامه و بودجه قراردادهای طرحهای عمرانی که بر اساس قیمت پایه منعقد و ضریب پیشنهادی پیمانکار بیش از ۱۰ درصد بالاتر (پلوس) از قیمت پایه باشد چنانچه دارای مجوز از شورایعالی فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی باشد مشمول ضوابط طرحهای عمرانی و مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورایعالی تامین اجتماعی خواهد بود . اما گر مجوز شورایعالی فنی سازمان مذکور را نداشته باشد از نظر تعیین حق بیمه مشمول ضوابط طرحهای عمرانی نبوده و مشمول بخش سوم این دستورالعمل خواهد بود .

ج : مجوزهای خاص قراردادهای پیمانکاری و مشاوره ای طرحهای عمرانی سازمان صنایع دفاع ، قراردادهای تسطیح و آماده سازی اراضی وزارت مسکن و شهرسازی ، قراردادهای ساختمانی شرکت مخابرات ایران ، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و قراردادهای سازمان تامین اجتماعی با پیمانکاران (صرفنظر از محل تامین اعتبار پروژه) در صورتیکه قرارداد بر اساس فهرست بهاء و ضوابط سازمان برنامه و بودجه با پلوس حداکثر ۹/۹ درصد (منعقد شده باشد از نظر احتساب حق بیمه مشمول مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورایعالی سازمان خواهند بود .

بخش دوم : قراردادهای غیر عمرانی

الف - مضمولین

کلیه قراردادهای فاقد شرایط اشاره شده در بخش طرحهای عمرانی ، قراردادهای غیر عمرانی تلقی شده و حق بیمه این قبیل قراردادها برابر مقررات و مصوبات شورایعالی تامین اجتماعی بشرح آتی محاسبه و وصول میگردد .

ب- نحوه و چگونگی احتساب حق بیمه

نحوه احتساب و حق بیمه قراردادهای غیر عمرانی با توجه به مصوبات شورایعالی تامین اجتماعی بشرح زیر می باشد .

۱- قراردادهای منعقد شده قبل از مهر ۶۵ :

در مورد قراردادهای فوق به لحاظ اینکه در حال حاضر تقریباً تمامی این قراردادها به اتمام رسیده است نیاز به توضیح نیست و صرفاً جدول ضرائب مربوطه جهت استفاده احتمالی ضمیمه است (پیوست شماره ۲) فرمول محاسبه حق بیمه قرارداد به ترتیب زیر است :
 $۲۷\% \times \text{ضرب دستمزد عملیات قرارداد} \times \text{کل ناخالص کارکرد} = \text{حق بیمه قرارداد}$

۲- قراردادهای منعقد شده از مهر ۶۵ لغایت ۱/۲۳/۱۳۷۰/۰

ضریب دستمزد قراردادهاییکه از تاریخ ۱۳۶۵/۰۷/۰۱ لغایت ۱۳۷۰/۰۱/۲۳ منعقد شده اند با توجه به نوع عملیات قرارداد در ۶ فصل تعیین گردیده است (پیوست شماره ۳) که در صورت نیاز میتوانند به آن رجوع نمایند .

فرمول محاسبه حق بیمه قرارداد به ترتیب زیر است :

(۲۷٪ ضریب دستمزد عملیات قرارداد × کل ناخالص کارد = حق بیمه قرارداد)

۳- قراردادهای منعقد شده از ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ به بعد

بموجب مصوبات مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ و ۱۳۷۳/۰۹/۰۷ (پیوستهای شماره ۴ و ۵) شوراییعالی تامین اجتماعی ، ضرائب واحدی همانند طرحهای عمرانی برای محاسبه قراردادهای غیر عمرانی در نظر گرفته شده است که این امر تسهیلات زیادی را در جهت وصول حق بیمه و صدور مفاصاحساب پیمانکاران فراهم آورده است و به استناد مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ حق بیمه قراردادهای پیمانکاری و مهندسین مشاور از تاریخ مذکور به بعد با توجه به تعهد طرفین و نحوه اجرای کار به ترتیب زیر محاسبه میگردد .

۳-۱- حق بیمه قراردادهاییکه در اجرای آنها تهیه مصالح مصرفی کلا بعهده و هزینه پیمانکار میباشد و با موضوع قرارداد ارائه خدمات بوده و نوع کار ایجاب نماید که کلا بصورت **مکانیکی** انجام گردید بمیزان هفت درصد ناخالص کل کارکرد میباشد (موضوع ماده دوم مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴)

۷٪ × کل ناخالص کارکرد = حق بیمه

۱/۹ × اصل حق بیمه = بیمه بیکاری

۳-۲- حق بیمه کلیه قراردادهای دستمزدی و خدماتی **غیر مکانیکی** بمیزان پانزده درصد ناخالص کل کارکرد میباشد .

۱۵٪ × کل ناخالص کارکرد = حق بیمه

۱/۹ × اصل حق بیمه = بیمه بیکاری

۳-۳- در مواردیکه تهیه قسمتی از مصالح بعهدہ و هزینه پیمانکار و قسمتی بعهدہ و هزینه واگذارنده کار میباشد ، ارزش مصالح واگذاری به پیمانکار به ناخالص کل کارافزوده می شود و سپس حق بیمه طبق بند ۳-۱ محاسبه می گردد .

۳-۴- قیمت تجهیزات وارده از خارج از کشور که پیمانکاران از طریق گشایش اعتبار اسنادی خریداری می نماید مشمول کسر حق بیمه نمی باشد همچنین قیمت مصالح انحصاری ، اختصاصی ، آسانسور و تاسیسات ، ماشین آلات ، آهن آلات در قراردادهای سوله سازی که تهیه آن در اختیار واگذارندگان کاراست ، پارچه در قراردادهای دوخت و دوز و آسفالت در قراردادهای جاده سازی و آسفالت کاری ، موکت و کف پوش و کابینت در صورتیکه توسط کارفرما تهیه و بصورت رایگان به پیمانکار تحویل شود بعنوان مصالح واگذاری تلقی نشده و قیمت آنها به کل کارکرد اضافه نمیگردد .

۳-۵- در مواردیکه موضوع قرارداد ارائه خدمات بوده و نوع کار ایجاب نماید قسمتی از کار بصورت مکانیکی (با وسائل و ماشین آلات مکانیکی متعلق به پیمانکار) و قسمتی بصورت دستی انجام گیرد در این حالت حق بیمه بخش (درصد) مکانیکی بماند هفت درصد و حق بیمه بخش (درصد) دستی بماند پانزده درصد محاسبه میگردد .

تذکر : چنانچه وسائل و ابزار مکانیکی توسط واگذارنده کار تهیه و بدون دریافت کرایه در اختیار پیمانکار قرار گیرد در این حالت نیز با توجه به دستمزدی بودن کار حق بیمه آن کلاً طبق ماده اول مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ و با مانده پانزده درصد محاسبه خواهد شد .

۳-۶- طبق تبصره ۶ مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ مانده احتساب حق بیمه پیمانکاران و مهندسین مشاور طرف قرارداد با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی یک درصد کمتر از درصدهای قید شده در ماده اول و دوم مصوبه مذکور بوده و به ترتیب ۱۴٪ و ۶٪ بابت حق بیمه و ۱/۹ آن بعنوان حق بیمه بیکاری محاسبه میگردد.

۳-۷- در مواردیکه تهیه و طراحی و خرید تجهیزات در خارج از کشور صورت گرفته و تامین بهای آن نیز از طریق اعتبار اسنادی باشد و فقط عملیات نصب آنها در داخل کشور باشد چنانچه عملیات پروژه شامل نصب و کارهای ساختمانی و دیگر عملیات مرتبط با آن بوده و تامین سایر مصالح بر عهده پیمانکار باشد حق بیمه با مانده هفت درصد کارکرد داخل ایران و

در صورتیکه عملیات پروژه صرفاً نصب تجهیزات باشد با توجه به نحوه انجام آن (مکانیکی یا غیر مکانیکی و یا توأم مکانیکی و دستی) حق بیمه آن حسب مورد طبق ماده اول و دوم مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ و به شرح فوق محاسبه میگردد.

۳-۸- در مواردیکه پیمانکار اصلی بخشی از عملیات پروژه را با انعقاد قرارداد به پیمانکاران فرعی واگذار نماید حق بیمه پیمانکاران فرعی نیز با توجه به تعهدات طرفین مندرج در پیمان طبق ضوابط محاسبه و وصول و به هنگام احتساب حق بیمه پیمانکار اصلی معادل کارکرد پیمانکار فرعی از کارکرد پیمانکار اصلی کسر میگردد .

۳-۹- آن دسته از نهادها و سازمانها و وزارتخانه هائیکه کارکنان آن مشمول قانون حمایتی خاص غیر از تامین اجتماعی میباشند در صورتیکه با انعقاد قرارداد با سایر موسسات ، وزارتخانه و سازمانها اقدام به انجام کار بصورت پیمانکاری نمایند چنانچه ارگانهای مذکور گواهی نمایند که کار موضوع قرارداد منحصراً توسط پرسنل رسمی آنها که مشمول قانون حمایتی خاص میباشند انجام گرفته است لزومی به محاسبه و وصول حق بیمه قراردادهای آنها بر اساس تصویبنامه مذکور نخواهد بود . بدیهی است این قبیل پیمانکاران می بایستی لیست و حق بیمه کلیه پرسنل روز مزد و غیر رسمی شاغل در اجرای پیمان را به سازمان تسلیم و پرداخت نمایند . و صدور مفاصاحساب قرارداد منوط به پرداخت حق بیمه آنان خواهد بود . در هر حال واگذارنده کار ملزم به رعایت ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی در مورد این گروه از پیمانکاران نیز میباشد .

۳-۱۰- در کلیه مواردی که حق بیمه قراردادهای غیر عمرانی هستند به لیستهای ارسالی پیمانکار بیشتر از حق بیمه طبق ماخذ موضوع مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ شورایعالی تامین اجتماعی باشد مبنای احتساب حق بیمه لیستهای ارسالی پیمانکار خواهد بود.

۳-۱۱- در مورد قراردادهایی که تمام یا قسمتی از کارکرد آنها به ارزش میباشند با توجه به به قیمت ارزش پیش بینی شده در قرارداد معادل ریالی آن محاسبه و سپس مبنای احتساب حق بیمه قرار میگیرد .

بخش سوم : حالات خاص قراردادهای غیر عمرانی

الف - پیمانکارانی که دارای کارگاه تولیدی ، صنعتی و فنی میباشند .

بموجب مصوبه مورخ ۱۳۷۳/۰۹/۰۷ شورایعالی تامین اجتماعی نحوه احتساب حق بیمه پیمانکارانی که دارای کارگاه صنعتی ، فنی و تولیدی در ارتباط با موضوع عملیات قراردادهای منعقد می باشند و امور اجرایی پیمانها در کارگاه آنها انجام میگردد بشرح ذیل خواهد بود :
ضمناً اینگونه قراردادها در محل شعبه مربوط به کارگاه پیمانکار متمرکز و مفصاحساب هر پیمان نیز به تفکیک از همان شعبه صادر میگردد .

۱- اشخاص حقوقی

در صورتیکه پیمانکار شخص حقوقی و دارای دفاتر و اسناد قانونی بوده و دفاتر آن مورد تأیید سازمان باشد در این صورت با وصول حق بیمه طبق گزارش بازرسی از دفاتر صدور مفصاحساب قرارداد بلامانع میباشد . شعب مکلفند انجام بازرسی از دفاتر قانونی این قبیل پیمانکاران را در اولویت قرار داده چنانچه پیمانکار قبل از انجام بررسی از دفاتر قانونی نیاز به صدور مفصاحساب قرارداد داشته باشد با رعایت موارد زیر صدور مفصاحساب قرارداد بلامانع خواهد بود .

۱-۱- پیمانکار طبق محتویات پرونده های مطالباتی کارگاهی و دفتر مرکزی فاقد هرگونه بدهی قطعی بوده و یا آن را پرداخت نماید و تعهد نامه مبنی بر داشتن دفاتر قانونی و ارائه آن به سازمان و پرداخت حق بیمه طبق دفاتر قانونی را که به امضاء مجاز و مهر شخص حقوقی ممهور گردیده به سازمان ارائه نماید .

۱-۲- در مواردیکه پیمانکار طبق پرونده های مطالباتی کارگاهی و دفتر مرکزی دارای بدهی قطعی بوده و تمکن پرداخت را بصورت یکجا(نقداً) نداشته باشد چنانچه معادل حق بیمه قرارداد طبق مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ را پرداخت نماید و تعهد نامه بند ۱ را نیز ارائه و همچنین مانده بدهی را تقسیط نماید در اینصورت نیز صدور مفصاحساب قرارداد بلامانع خواهد بود .

۱-۳- در مواردیکه پیمانکار فاقد دفاتر قانونی بوده و یا دفاتر قانونی ارائه شده مورد تأیید سازمان قرار نگیرد و یا دفاتر خود را در اختیار سازمان قرار ندهد در اینصورت می بایستی

ضمن رعایت ماده ۱۰۲ قانون تامین اجتماعی طبق تبصویب نامه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ محاسبه گردد که در این حالت چنانچه پیمانکار بابت کارکنان شاغل در کارگاه تولیدی ، فنی و صنعتی خود در دوره اجرای قرارداد حق بیمه پرداخت نموده باشد بایستی از حق بیمه محاسبه شده بابت قرارداد کسر و مانده مطالبه و وصول گردد .

۲- اشخاص حقیقی

۲-۱- در صورتیکه پیمانکار دارای کارگاه تولیدی ، صنعتی و فنی در زمان اجرای قرارداد در شعبه سازمان دارای پرونده مطالباتی بوده و لیست کارگران شاغل در کارگاه را ارسال و یا توسط سازمان از کارگاه بازرسی بعمل آمده باشد در اینصورت چنانچه طبق محتویات پرونده مطالباتی کارگاه فاقد هر گونه بدهی قطعی بوده و یا آنرا پرداخت نماید صدور مفاسحاسب قرارداد آنها بلامانع میباشد .

۲-۲- در مواردیکه پیمانکار تمکن پرداخت نقدی بدهی طبق پرونده مطالباتی را نداشته باشد چنانچه معادل حق بیمه قرارداد طبق مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ را پرداخت و همچنین مانده بدهی را تقسیط نماید در اینصورت نیز صدور مفاسحاسب قرارداد بلامانع است .

۲-۲- در مواردیکه پیمانکار فاقد پرونده مطالباتی در شعب سازمان و یا فاقد بازرسی و ارسال لیست در دوره اجرای قرارداد باشد میبایستی حق بیمه قرارداد وی طبق تصویبنامه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ محاسبه و وصول گردد .

ب- قراردادهای خرید و فروش

۱- قراردادهای خرید و فروش اجناس ، مواد و تجهیزات که نیاز به انجام کار اضافی نباشد و موضوع قرارداد منحصراً خرید یا فروش باشد مشمول کسر حق بیمه نبوده و صدور مفاسحاسب بدون وصول حق بیمه بلامانع خواهد بود . همچنین در مورد قراردادهای اجاره انواع ماشین آلات و اتومبیل ، در صورتیکه بدون راننده باشد مطابق این بند عمل خواهد شد .

۲- در مواردیکه پیمانکار دارای کارگاه تولیدی - صنعتی و فنی (اعم از حقیقی یا حقوقی) قرارداد ساخت یا فروش (ساخت در کارگاه وی انجام می شود) همراه با حمل و نصب اجرا

نماید در مورد قسمت ساخت طبق بند " الف " و در مورد فروش حق بیمه ای تعلق نخواهد گرفت و در خصوص حمل و نصب طبق مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ عمل خواهد شد ضمناً چنانچه واگذارندگان کار میزان کارکرد حمل و نصب را مشخص نمایند حق بیمه نسبت به کل کارکرد اعم از ساخت یا فروش و حمل و نصب کلاً طبق مصوبه مذکور محاسبه خواهد شد .

ج- قراردادهای گازرسانی

در قراردادهای گازرسانی که فیما بین شرکت ملی گاز ایران و پیمانکاران منعقد میگردد لوله و اتصالات ، نوار زرد اخطار ، مواد عایق و الکتروود مخصوص که مختص عملیات گازرسانی است و از طرف واگذارنده کا به پیمانکار تحویل میگردد جزء مصالح انحصاری می باشد لذا حق بیمه قراردادهای مذکور با توجه به نوع عملیات بشرح زیر محاسبه میگردد .

۱- حق بیمه قراردادهای احداث شبکه های گازرسانی بطور کلی طبق ماده دوم مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ با ماخذ ۷٪ محاسبه می گردد .

۲- قراردادهای نصب انشعابات (نصب علمک) بطور کلی خدمات تلقی و با توجه به استفاده از ماشین آلات و دستگاههای جوشکاری و بعضاً کمپرسور و دستگاههای حفاری مشمول ماده چهارم مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ میباشد به این ترتیب که ۷۰٪ عملیات مکانیکی محسوب و حق بیمه آن به ماخذ ۷٪ و ۳۰٪ عملیات غیر مکانیکی تلقی و حق بیمه آن به ماخذ ۱۵٪ محاسبه میگردد .

۳- قراردادهای نصب رگلاتور چنانچه قرارداد مربوطه جداگانه و مستقل از نصب انشعاب (علمک) منعقد شده باشد در اینصورت با توجه به نوع کار کلاً خدماتی و غیر مکانیکی و حق بیمه آن طبق ماده اول مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ با ماخذ ۱۵٪ محاسبه میگردد . چنانچه نصب رگلاتور و نصب انشعاب توأمأ در یک قرارداد باشد باید طبق بند " ۲ " فوق عمل شود .

د- قراردادهای خدمات شهری و نگهداری فضای سبز

در اینگونه قراردادهای نیز معادل ۷۰٪ از ناخالص کارکرد به عنوان کارکرد مکانیکی محسوب و حق بیمه آن به ماخذ ۷٪ و معادل ۳۰٪ از ناخالص کارکرد به عنوان کارکرد غیر مکانیکی تلقی و حق بیمه آن به ماخذ ۱۵٪ محاسبه و وصول میگردد .

۵- قراردادهای طراحی و ساخت نرم افزار و ارائه خدمات رایانه ای

قراردادهایی که موضوعات آنها تهیه و نصب سخت افزار (رایانه) ، طراحی و ساخت نرم افزار و سیستمهای مختلف عملیاتی و اطلاعاتی و پشتیبانی نرم افزاری و سخت افزاری و تعمیر و نگهداری آنها می باشد ، در صورتیکه پیمانکار مربوطه دارای شخصیت حقوقی باشد طبق بند الف این بخش عمل میگردد .

و- قراردادهای حسابرسی - تحقیقاتی و پژوهشی :

با توجه به مصوبه شماره ۱۱۰۰/۴۱۱۲ مورخ ۱۳۷۸/۰۴/۰۲ هیأت مدیره سازمان احتساب حق بیمه قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی و حسابرسی به ترتیب ذیل خواهد بود .

*- قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی:

۱- در مواردی که قرارداد تحقیقاتی و پژوهشی با دانشگاهها یا مراکز علمی و یا موسسات وابسته به آنها بعنوان پیمانکار یا مجری منعقد می شود ، چنانچه دانشگاه یا مراکز مذکور وابسته به وزارتخانه ها باشد و طبق پرونده ای که نزد سازمان دارد بدهکار نبوده و یا اصلا کارکنان آن مشمول قانون تأمین اجتماعی نباشد بدون محاسبه و مطالبه وجهی بابت حق بیمه قرارداد مفصاحساب مربوط صادر میشود .

۲- در مواردی که ۱- **موسسات تحقیقاتی و پژوهشی وابسته به دانشگاهها یا سایر مراکز علمی دولتی ، دارای شخصیت حقوقی مستقل باشند** و همچنین در ۲- **موسسات تحقیقاتی و پژوهشی بخش خصوصی که دارای دفاتر قانونی میباشند و آن را جهت حسابرسی در اختیار سازمان قرار دهند** دفاتر قانونی مبنای محاسبه و وصول حق بیمه قراردادهای منعقد می باشد به این ترتیب چنانچه طبق دفاتر قانونی فاقد بدهی باشند صدور مفصاحساب قراردادهای آنها بلامانع خواهد بود .

۳- در مورد کلیه اشخاص حقوقی فاقد دفاتر قانونی با توجه به استفاده از رایانه ، نرم افزار و برای انجام قراردادهای تحقیقاتی و پژوهشی قراردادهای مزبور به طور کلی مکانیکی محسوب و حق بیمه آنها طبق ماده دوم مصوبه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ به ماخذ ۷٪ محاسبه و وصول میگردد .

۴- در مواردی که قرارداد تحقیق و پژوهش با شخص حقیقی (یک نفر یا چند نفر به صورت دست جمعی) منعقد شود با توجه به ابعاد تخصصی کار تحقیقات و پژوهش و اجتناب ناپذیر بودن مشارکت مستقیم خود شخص حقیقی به عنوان مجری در انجام کار (بدون توجه به ماهیت نیروی انسانی که به کار گمارده می شوند) چون شرایط مربوط به ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی حاصل نمی گردد از شمول بیمه معاف و لازم است از محاسبه و مطالبه حق بیمه قراردادهای مذکور بطور کلی خودداری و مفاصاحساب داده شود .

*** قراردادهای حسابرسی**

با توجه به نوع فعالیت موسسات حسابرسی و انجام کار موضوع قراردادهائی که موسسات مذکور بعنوان پیمانکار یا مجری منعقد می نماید توسط کارکنان آنها انجام میگردد چنانچه موسسات مزبور لیست و حق بیمه کارکنان خود را در مهلت مقرر به سازمان ارسال و پرداخت نمایند و دارای دفاتر قانونی باشند و آن را جهت انجام حسابرسی در اختیار سازمان قرار دهند بر اساس بازرسی از دفاتر قانونی آنها حق بیمه محاسبه و پس از وصول مفاصاحساب قراردادهای آنان صادر می گردد .

ز - کسر حق بیمه توسط کارفرما از صورت وضعیتهای کارکرد پیمانکار و پرداخت آن به سازمان

در خصوص نحوه پرداخت حق بیمه و ارسال لیست کارکنان شاغل در قراردادهای غیر مشمول طرحهای عمرانی که حق بیمه مربوطه توسط واگذارنده کار از صورت وضعیت کارکرد و یا صورتحساب پیمانکار و مهندس مشاور به ماخذ تعیین شده کسر و همزمان به سازمان تامین اجتماعی پرداخت می گردد . پیمانکار می تواند در طول اجرای قرارداد فقط لیست کارکنان خود و کارکنان پیمانکاران فرعی را که طبق مقررات تهیه و بدون پرداخت

حق بیمه در مهلت مقرر در ماده ۳۹ قانون تامین اجتماعی و قانون دریافت جرائم از کارفرمایان مصوب مورخ ۱۳۷۳/۰۵/۰۹ مجلس شورای اسلامی به سازمان تامین اجتماعی ارسال نمایند. در مورد این گروه از پیمانکاران با توجه به اینکه حق بیمه مقرر از صورت وضعیت پیمانکار اصلی کسر و به سازمان پرداخت می شود در صورتیکه دارای پیمانکار فرعی باشند صدور مفصاحساب پیمانکاران فرعی آنها بدون محاسبه حق بیمه و مشروط بر اینکه حق بیمه کلیه صورت وضعیتهای پیمانکار اصلی تا تاریخ درخواست مفصاحساب پیمانکار فرعی پرداخت شده باشد بلامانع خواهد بود. چنانچه با توجه به نوع عملیات قرارداد ماخذ (درصد) حق بیمه موضوع تصویبنامه مورخ ۱۳۷۰/۰۱/۲۴ بهنگام کسر و پرداخت حق بیمه از صورت وضعیتها یا صورتحساب پیمانکار یا مهندس مشاور توسط واگذارنده کار رعایت نشده و به جای کسر و پرداخت حق بیمه به ماخذ ۱۵ درصد ۷ درصد پرداخت شده باشد همچنین در مواردیکه ماخذ پرداخت حق بیمه رعایت شده لیکن حق بیمه مستند به لیستهای ارسالی پیمانکار بیش از حق بیمه بر اساس ماخذ موضوع تصویبنامه مذکور باشد در اینصورت باید در پایان کار و بهنگام صدور مفصاحساب قرارداد مابه التفاوت حق بیمه محاسبه و از پیمانکار مطالبه و وصول و سپس مفصاحساب قرارداد صادر شود.

فصل سوم: نحوه احتساب جرائم قراردادهای پیمانکاری

بخش اول: جرائم ارسال لیست:

ضوابط ارسال لیست در مورد قراردادهای مشمول طرحهای عمرانی و غیر عمرانی یکسان و به ترتیب زیر می باشد:

۱- ارسال لیست (صورت مزد و حقوق) کارکنان شاغل در اجرای قرارداد در تمام یا برخی از ماههای دوره اجرای قرارداد در مهلت مقرر به منزله اجرای ماده ۳۹ قانون تامین اجتماعی و قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان مصوب مورخ ۱۳۷۳/۰۵/۰۹ از سوی پیمانکار محسوب و پیمانکار مربوطه مشمول پرداخت جریمه تاخیر و یا عدم ارسال لیست نخواهد بود.

۱-۱- بدیهی است لیست ماههائی که با تاخیر ارسال می‌گردد مشمول جریمه تاخیر بر مبنای حق بیمه ماه مربوطه می باشد .

۱-۲- از دریافت لیستهایی که بیش از یک ماه تاخیر داشته و یا بعد از خاتمه عملیات ارائه میشود بایستی بطور کلی خودداری گردد .

مثال : شرکت “ الف ” مجری قرارداد منعقد با وزارت راه و ترابری لیست کارکنان شاغل در اجرای پیمان مزبور مربوط به مهر و آبان ۷۹ را در تاریخ ۱۳۷۹/۰۹/۲۵ به شعبه ذیربط تسلیم نموده است بنابراین لیست آبان ماه در مهلت بوده و مشمول جریمه نبوده و لیکن لیست مهر ماه با تاخیر ارسال شده و مشمول جریمه می باشد که برابر دستورالعمل جرائم و مصوبه مذکور محاسبه و مطالبه می‌گردد .

۲- پیمانکارانی که بطور کلی از ارسال لیست کارکنان شاغل در قرارداد (ظرف مهلت قانونی) به سازمان خودداری نمایند مشمول جریمه عدم ارسال لیست بر مبنای کل حق بیمه قرارداد خواهند بود و هنگام محاسبه حق بیمه ، جریمه مذکور نیز محاسبه و از آنان مطالبه و وصول می گردد .

مثال :

شرکت “ ب ” در اجرای قرارداد خود با آموزش و پرورش در طول دوره اجرای قرارداد (به مدت سه ماه) از ارسال لیست حقوق و دستمزد کارکنان شاغل در اجرای پیمان مزبور خودداری نموده است در پایان عملیات اصل حق بیمه متعلقه (بدون احتساب بیمه بیکاری) به میزان ۲,۳۵۰,۰۰۰ ریال محاسبه و جریمه لیست آن نیز بشرح زیر احتساب و مطالبه می گردد .

$$۲,۳۵۰,۰۰۰ \times ۱۵\% = ۳۵۲,۵۰۰$$

توجه : جریمه لیست فقط یکبار (برای یکسال) محاسبه و در صورت عدم پرداخت حق بیمه برای سالهای بعد اضافه نخواهد شد .

بخش دوم - جریمه تاخیر پرداخت حق بیمه:

۱- در مورد آندسته از پیمانکارانی که حق بیمه مستند به لیستهای ارسالی را در دوره اجرای قرارداد پرداخت می نمایند و همچنین در مورد قراردادهای مشمول طرحهای عمرانی که حق بیمه مربوطه توسط واگذارنده کار در طول اجرای قرارداد از صورت وضعیت و صورت حسابهای پیمانکار و مهندس مشاور کسر و به سازمان پرداخت می گردد چنانچه پس از محاسبه حق بیمه طبق ضوابط مربوطه مانده بدهی داشته باشد از تاریخ ابلاغ پیمانکار حداکثر ظرف سی روز فرصت دارد مانده بدهی را پرداخت و یا ترتیب پرداخت آن را با توافق سازمان بدهد در غیر اینصورت مشمول جریمه تاخیر خواهند بود توجه خواهند داشت که جریمه تاخیر تادیه در این حالت بر مبنای کل مانده بدهی و با توجه به درصد جریمه تعیین شده در قانون دریافت جرایم نقدی محاسبه و وصول می گردد.

مثال :

شرکت " ج " در اجرای قرارداد منعقد با شرکت ملی گاز ایران با رعایت تصویبنامه مورخ ۱۳۷۷/۰۴/۰۶ شورایی عالی تامین اجتماعی لیست حقوق و دستمزد کارکنان شاغل در اجرای عملیات پیمان را به شعبه ذیربط تسلیم نموده است پس از خاتمه عملیات بر اساس مقررات جاری حق بیمه متعلقه نسبت به کارکرد اعلام شده محاسبه و پس از کسر مبالغ واریزی مبلغ ۴,۵۰۰,۰۰۰ ریال مانده بدهی (شامل اصل حق بیمه و بیمه بیکاری) مطالبه گردیده است. شرکت مذکور ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ مانده بدهی مذکور اقدامی جهت پرداخت مورد مطالبه بعمل نیاورده ، لذا جریمه تاخیر تادیه متعلقه بشرح ذیل محاسبه و مطالبه میگردد .

$$\text{جریمه تاخیر تادیه برای یکسال} = ۴,۵۰۰,۰۰۰ \times ۲۲\% = ۹۹۰,۰۰۰$$

(در صورت عدم واریز حق بیمه ، جریمه سالهای بعد نیز بر اساس قانون دریافت جرایم نقدی و به ترتیب فوق احتساب می گردد)

۲- در مورد آندسته از پیمانکارانی که فاقد شرایط بند " ۱۰ " فوق هستند (در طول دوره اجرای قرارداد اصلالیست نداده اند ، همچنین فاقد پرداخت حق بیمه در دوره اجرای قرارداد هستند) حق بیمه متعلقه با احتساب یکسال جریمه لیست و جریمه تاخیر تادیه (نسبت به کل بدهی) با درصد جریمه مربوطه محاسبه و به پیمانکار اعلام می گردد در این حالت چنانچه پیمانکار ظرف سی روز از تاریخ اعلام بدهی آن را پرداخت ننماید و یا ترتیب واریز

آن را ندهد علاوه بر جرایم اعلام شده جریمه (تاخیر تادیه) سال دوم نیز نسبت به کل بدهی محاسبه و مطالبه می گردد .

مثال :

شرکت “ د “ در اجرای قرارداد منعقد با وزارت کشاورزی مربوط به عملیات تنظیمات ساختمان اصلی واگذارنده هیچگونه لیست حقوق و حق بیمه متعلق به کارکنان شاغل در قرارداد را در طول دوره اجرای پیمان (از ۱۳۷۷/۰۱/۰۱ لغایت ۱۳۷۸/۰۷/۳۰) به شعبه ذیربط ارسال و واریز نموده است مبلغ ناخالص کارکرد پیمان مزبور ۱,۳۰۲,۶۰۰,۰۰۰ ریال اعلام شده است . جریمه تاخیر تادیه حق بیمه پیمان مزبور بشرح ذیل محاسبه می گردد :

$$\text{اصل حق بیمه از } ۱۳۷۷/۰۱/۰۱ \text{ لغایت } ۱۳۷۸/۰۷/۳۰ = ۱۹۵,۳۹۰,۰۰۰ \times ۱۵\% = ۱,۳۰۲,۶۰۰,۰۰۰$$

$$\text{بیمه بیکاری از } ۱۳۷۷/۰۱/۰۱ \text{ لغایت } ۱۳۷۸/۰۷/۳۰ = ۲۱,۷۱۰,۰۰۰ / ۹ = ۱۹۵,۳۹۰,۰۰۰$$

جمع ۲۱۷,۱۰۰,۰۰۰ ریال

$$\text{جریمه یکسال تاخیر تادیه } = ۲۲\% \times ۲۱۷,۱۰۰,۰۰۰ = ۴۷,۷۶۲,۰۰۰$$

در صورت عدم واریز مبلغ فوق ظرف سی روز پس از ابلاغ اعلام بدهی مبلغ ۴۷,۷۶۲,۰۰۰ ریال بعنوان جریمه سال دوم به جمع کل بدهی افزوده میگردد .

توجه : در هر حالت چنانچه کل مطالبات سازمان بصورت یکجا و قبل از ابلاغ برگ لازم الاجرا (موضوع ماده ۵۰ قانون تامین اجتماعی) به حساب سازمان واریز گردد ۳۰٪ از جرائم متعلقه بخشوده خواهد شد .

فصل چهارم : وظایف واگذارندگان کار ، پیمانکاران و سازمان تامین اجتماعی

با توجه به ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی وظایف کارفرمایان (واگذارنده کار) پیمانکاران و سازمان در راستای اجرای قانون تامین اجتماعی بشرح زیر می باشد :

بخش اول : وظایف کارفرمایان (واگذارندگان کار) در قبال سازمان

- ۱- پیمانکاران را موظف نمایند که پرسنل شاغل در اجرای پیمانها را نزد سازمان تامین اجتماعی بیمه نمایند و لیست و حقوق و دستمزد و حق بیمه مقرر را در برابر مواد ۲۸ و ۳۹ در مهلت مقرر به سازمان ارسال و پرداخت کنند .
  - ۲- همزمان با ابلاغ قرارداد به پیمانکاران یک نسخه از آن را به سازمان تامین اجتماعی ارسال نمایند .
  - ۳- پنج درصد هر صورت وضعیت یا صورتحساب پرداختی به پیمانکاران را کسر و نگهداری و پرداخت مبالغ مکسوره و آخرین قسط پیمانکاران را موقوف به صدور مفصاحساب سازمان تامین اجتماعی نمایند .
  - ۴- در خاتمه کار اطلاعات مورد نیاز شامل میزان کل کارکرد ، تاریخ خاتمه و ... را به سازمان تامین اجتماعی اعلام و پیمانکاران را جهت اخذ مفصاحساب به سازمان راهنمایی نمایند .
  - ۵- در اجرای تبصره الحاقی به ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی چنانچه یکسال از پایان یا تعلیق و یا فسخ قراردادهای پیمانکاری بگذرد و پیمانکاران اقدام به ارائه مفصاحساب سازمان تامین اجتماعی به واگذارندگان کار ننمایند و پیمانکاران از بابت حق بیمه پیمانها به سازمان تامین اجتماعی بدهکار و بدهی در مرحله قطعی باشد با اعلام مراتب به واگذارندگان کار موظف می باشند حداکثر ظرف مهلت ۲۵ روز از تاریخ ابلاغ بدهی پیمانکاران را به میزان ۵ درصد و آخرین قسط به حساب سازمان واریز نمایند .
  - ۶- در صورت عدم رعایت مراتب اشاره شده در بندهای فوق مسئولیت پرداخت حق بیمه مقرر و متفرعات آن بعهده واگذارندگان کار خواهد بود .
- تذکر : در قراردادهای عمرانی موضوع مصوبات ۱۲۹ و ۱۴۳ شورایعالی تامین اجتماعی با توجه به توافق صورت گرفته فیما بین سازمان تامین اجتماعی و سازمان برنامه و بودجه مسئولیت پرداخت کل حق بیمه مقرر بر مبنای ماخذ مصوب ۶،۶ درصد و ۱۵،۶ درصد بعهده

واگذارندگان کار می باشد که بایستی به هنگام پرداخت هر صورت وضعیت یا صورتحساب پیمانکاران و مهندسین مشاور کسر و بحساب سازمان واریز نماید .

بخش دوم : وظایف پیمانکاران در قبال سازمان تامین اجتماعی

۱- ارائه یک نسخه از قرارداد منعقد شده با کارفرمایان به شعبه تامین اجتماعی محل اجرای قرارداد .

۲- ارسال صورت مزد یا حقوق و دستمزد شاغلین در قراردادهای پیمانکاری (اعم از عمرانی و غیر عمرانی) برابر ماده ۳۹ قانون تامین اجتماعی و در مهلت مقرر به سازمان و پرداخت حق بیمه مقرر و متعلقه برابر ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی در مورد قراردادهای غیر عمرانی .

۳- پرداخت حق بیمه قرارداد که طبق ماده ۴۱ قانون تامین اجتماعی برای هر یک از قراردادهای توسط سازمان محاسبه و به پیمانکاران ابلاغ می گردد.

۴- پرداخت غرامت موضوع ماده ۶۶ قانون تامین اجتماعی در مورد کارکنان حادثه دیده در اجرای پیمانها مورد اجرا .

۵- رعایت ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی در مورد پیمانکاران دست دوم و ارسال یک نسخه از قرارداد منعقد شده با آنها به سازمان تامین اجتماعی و اعلام اطلاعات مربوطه پس از خاتمه قرارداد آنها.

۶- اخذ مفاصاحساب ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی جهت هر یک از قراردادهای مورد اجرا .

بخش سوم : وظایف سازمان تامین اجتماعی در قبال واگذارندگان کار و پیمانکاران :

۱- اطلاع رسانی قانون و مقررات و ضوابط جدید و مصوبات از طریق روزنامه ها و دیگر منابع بمنظور آگاهی کارفرمایان (واگذارندگان کار) و پیمانکاران جهت اجراء و همکاری در چهار چوب مقررات تامین اجتماعی با کارفرما .

۲-تشکیل پرونده جهت هر یک از قراردادهای پیمانکاری ، پیمانکاران و دریافت لیست حقوق دستمزد و حق بیمه که توسط پیمانکاران ارسال و پرداخت می گردد و ارائه خدمات قانونی به بیمه شدگان مربوطه .

۳-پیگیری در خصوص وصول مانده بدهی مربوط به لیستهای ارسالی در مورد قراردادهای غیر مشمول طرحهای عمرانی .

۴-بررسی پرونده قرارداد پیمانکاری به محض پایان یافتن مدت زمان اجرای پیمان و اخذ اطلاعات مورد نیاز جهت محاسبه بدهی قرارداد .

۵-محاسبه بدهی قرارداد به محض تکمیل اطلاعات مورد نیاز و ابلاغ آن به پیمانکار .

۶-پیگیری و وصول بدهی پس از قطعیت آن طبق ماده ۵۰ قانون تامین اجتماعی .

۷-رسیدگی به اعتراض پیمانکار در رابطه با حق بیمه قرارداد برابر مواد ۴۲ و ۴۳ قانون تلمین اجتماعی .

۸-صدور مفاسحاسب قرارداد به محض پرداخت حق بیمه توسط پیمانکار و یا واگذارندگان کار .

۹-اجرای تبصره ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی و وصول مطالبات سازمان از محل ۵٪ ماده ۳۸ قانون در صورتیکه پیمانکار ترتیب پرداخت آن را پس از قطعیت ندهد .

بخش چهارم : چگونگی نحوه اقدام در مورد پیمانکاران و واگذارندگان که به وظایف قانونی خود در قبال سازمان تامین اجتماعی (موضوع ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی و تبصره الحاقی آن) عمل نمی نمایند :

طبق تبصره الحاقی به ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی مصوب مورخ ۱۳۷۲/۰۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی و آئین نامه اجرائی (مصوب مورخ ۱۳۷۳/۰۳/۱۸ هیات محترم دولت) پیوست شماره ۶ واحدهای اجرائی مکلفند بشرح ذیل اقدام نمایند :

۱- با بررسی سریع کلیه پرونده های پیمانکاری ، در مورد قراردادهاییکه حق بیمه آنها تا زمان رسیدگی قطعیت یافته و یکسال از تاریخ خاتمه عملیات قرارداد نیز گذشته و واریز نشده باشد مجدداً مراتب را طبق فرم ضمیمه (پیوست شماره ۷) به آخرین نشانی پیمانکار ابلاغ و چنانچه ظرف مدت بیست روز پس از ابلاغ مورد مطالبه پرداخت نگردد مراتب جهت واریز از محل ۵ درصد و آخرین قسط موضوع ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی مطابق فرم ضمیمه (پیوست شماره ۸) به واگذارنده کار ابلاغ نمایند.

۲- واگذارندگان کار قانوناً مکلفند حداکثر ظرف بیست و پنج روز پس از ابلاغ اعلام بدهی ، آن را از محل ۵ درصد و آخرین قسط موضوع ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی پرداخت نمایند در صورت عدم پرداخت اقدامات قانونی جهت وصول علیه آنان صورت می گیرد .

۳- در صورتیکه میزان ۵ درصد و آخرین قسط اشاره شده نزد واگذارنده که به حساب سازمان واریز گردیده کمتر از مورد مطالبه باشد جهت وصول باقیمانده بدهی باید علیه پیمانکار اقدام به عمل آید .

۴- در مورد پرونده هاییکه قرارداد آنها خاتمه یافته و بدلایلی محاسبه نشده باشد لازم است سریعاً بشرح فوق اقدام نمایند .

بدیهی است واحدهای اجرائی (شعب) وظیفه دارند بطور مستمر پرونده های پیمانکاری را مورد رسیدگی قرارداد و با اخذ اطلاعات لازم نسبت به احتساب حق بیمه مقرر اقدام نمایند و در صورت عدم حصول نتیجه از مکاتبات انجام شده بر اساس اطلاعات و مدارک موجود در پرونده از قبیل مبلغ اولیه مندرج در قرارداد و مدت ذکر شده در آن اقدام به محاسبه و مطالبه حق بیمه و پیگیری آن بشرح فوق نمایند .

فصل پنجم : مفاسد حساب قراردادهای پیمانکار و مهندس مشاور و نحوه

صدور آن

طبق ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی در پایان عملیات هر قرارداد پیمانکاری واگذارندگان کار به منظور حفظ حقوق قانونی بیمه شدگان موظف می باشند قبل از تسویه حساب با

پیمانکاران و پرداخت مطالبات نهایی آنان (از جمله ۵ درصد و آخرین قسط) مفاصاحساب سازمان تامین اجتماعی را تا میزان ناخالص کارکرد هر پیمان اخذ نمایند .

بخش اول : فرم مفاصاحساب :

با عنایت به اهمیت و جایگاه و ارزش مفاصاحساب قراردادهای پیمانکاری و به منظور اقدام واحد فرم مذکور با هماهنگی و نظارت اداره کل درآمد حق بیمه و خدمات و رفاه در ستاد مرکزی تامین اجتماعی چاپ میگردد . فرم مفاصاحساب بصورت خاص و متحدالشکل و با شماره سریال (نمونه پیوست شماره ۹) تهیه ، چاپ و جهت استفاده واحدهای ذیربط در سراسر کشور و در حد نیاز در اختیار ادارات کل استانها قرار می گیرد .

الف - نحوه درخواست فرم مفاصاحساب :

- ۱- واحدهای اجرائی مکلفند پس از مصرف ۹۰ درصد از فرمهای مفاصاحساب تحویلی با تکمیل فرم “ شماره یک “ (پیوست شماره ۱۰) طبق فرم شماره “ دو “ (پیوست ۱۱) درخواست ارسال فرم مفاصاحساب از اداره کل استان مربوطه نمایند .
  - ۲- ادارات کل استانها موظف می باشند ضمن کنترل اطلاعات مندرج در فرم “ شماره یک “ درخواست مفاصاحسابهای واحدهای ذیربط را جمع آوری و ضمن درخواست و دریافت مفاصاحساب مصرفی یکساله یا ۶ ماهه واحدهای مذکور را از اداره کل خدمات و رفاه آمار مفاصاحساب برای یکسال آتی واحدهای خود را جهت تهیه (چاپ) نیز به اداره کل مذکور اعلام نمایند .
  - ۳- اداره کل خدمات و رفاه بر اساس آمار و درخواستهای ارسالی از ادارات کل استانها سریعاً مفاصاحساب مورد نیاز برای یکساله یا ۶ ماهه جاری هر استان را با رعایت شماره سریال ارسال و طی رونوشت مراتب را به اداره کل درآمد حق بیمه اعلام خواهند نمود .
- مسئولیت چاپ و تهیه فرمهای مفاصاحساب بعهدہ اداره کل خدمات و رفاه می باشد و با هماهنگی اداره کل درآمد حق بیمه باید به ترتیبی برنامه ریزی و عمل نماید که واحدهای اجرائی با کمبود فرم مفاصاحساب مواجه نگردند .

۴- واحدهای اجرایی پس از اینکه حداقل ۹۰ درصد از فرم مفصاحساب های دریافتی را مورد استفاده قرار داده باشند می بایستی فرم شماره یک (پیوست شماره ۱۰) را (با درج شماره سریال مفصاحساب به ترتیب مشخصات پیمانکار و ... در آن) تکمیل و آنرا همراه با درخواست ارسال فرم به تعداد مورد نیاز ۶ ماهه به اداره کل استان مربوطه ارسال نمایند .

۵- ادارات کل استان حسب درخواستهای صورت گرفته از سوی واحدهای ذیربط و بررسی مفصاحسابهای صادره فرم مفصاحساب مورد نیاز واحد را ارسال و طی رونوشت نامه مراتب را به اداره کل درآمد حق بیمه اعلام نمایند .

ب- نحوه نگهداری فرمهای مفصاحساب :

با عنایت به اهمیت ویژه فرمهای مفصاحساب (نمونه ۲۲ درآمد) کلیه ادارات کل استان و واحدهای اجرائی بایستی ضمن دقت و مراقبت لازم در حفظ و نگهداری فرمهای مذکور و جلوگیری از ابطال یا مفقود شدن آن موارد ذیل را رعایت نمایند .

۱- نگهداری فرمهای مفصاحساب در استان بعهده معاونت پشتیبانی بوده و حسب درخواست واحدها و پس از تأیید رئیس و کارشناس ارشد درآمد استان آنها را به واحد درخواست کننده ارسال و تحویل نمایند .

۲- در شعب و نمایندگیها نگهداری فرمهای مفصاحساب و درخواست فرم از اداره کل استان بعهده واحد درآمد بوده و در صورت ابطال فرم مفصاحساب باید کلیه نسخه باطله را با ذکر علت ابطال به اداره کل استان مربوطه ارسال نمایند .

۳- در صورت مفقود شدن فرم مفصاحساب در اسرع وقت مراتب را با ذکر شماره سریال مفصاحساب مفقود شده و معرفی فرد یا افراد خاطی به اداره کل استان مربوطه اعلام نمایند .

۴- یک نسخه از رونوشت کلیه مفصاحسابهای صادره میبایستی به ترتیب شماره سریال در کلاسور مخصوص ضبط و نزد مسئول درآمد نگهداری و با رعایت دستورالعمل ساماندهی اطلاعات به بایگانی راکد ارسال گردد .

بخش دوم : نحوه تنظیم مفاسحساب و حدود اختیار امضاء آن

الف: نحوه تنظیم فرم مفاسحساب

پس از حصول اطمینان از ماخذ مبنای احتساب حق بیمه و صحت محاسبه انجام شده و وصول کامل مطالبات مربوطه و ضبط رسید وصولی در پرونده امر ، توسط واحدهای ذیربط فرم مفاسحساب به عنوان واگذارنده کار صادر و در آن اطلاعات پیمان بشرح ذیل درج میگردد .

۱- نام پیمانکار

۲- خلاصه عملیات پیمان

۳- شماره و تاریخ قرارداد

۴- میزان مبلغ ناخالص کارکرد (به حروف و عدد و پرفراژ آن)

پس از تکمیل موارد فوق جهت ارسال رونوشت به مبادی ذیربط (پیمانکار - اداره کل استان و-) خلاصه اقدامات مطالباتی (ماخذ احتساب حق بیمه و وصول مطالبات) درج و سپس با امضاء مجاز و ممهور به مهر برجسته سازمان صادر میگردد .

ب- تفویض اختیار امضا و نحوه کنترل مفاسحساب صادره :

به منظور تسریع در صدور مفاسحساب پیمانکاران ادارات کل استان می توانند حداکثر تا سقف کارکرد به میزان مشروحه ذیل نسبت به تفویض اختیار به واحدهای اجرائی ذیربط جهت صدور مفاسحساب اقدام نمایند :

۱- شعب درجه یک تا میزان مبلغ یک میلیارد ریال (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

۲- شعب درجه دو تا میزان مبلغ هشتصد میلیون ریال (۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

۳- شعب درجه سه تا میزان مبلغ ششصد میلیون ریال (۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

۴- شعب درجه چهار تا میزان مبلغ پانصد میلیون ریال (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

۵- نمایندگان تا میزان چهارصد میلیون ریال (۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

با عنایت به افزایش ضریب دستمزد توسط شورای عالی کار و سایر شرایط اقتصادی ادارات کل استانها مجاز میباشند سقف مبلغ کارکرد مفاصاحساب واحدهای تابعه را همه ساله با توجه به میزان اختیار داده شده به واحدها بشرح فوق به میزان تورم یا درصد افزایش دستمزد افزایش دهند .

فصل ششم: پیگیری وصول مطالبات و ارسال آمارهای مربوطه

با عنایت به اینکه ارائه خدمات و تعهدات قانونی مسالزم تامین منابع مورد نیاز بوده و در این راستا وصول بهنگام مطالبات سازمان بابت حق بیمه از پیمانکاران هم از نظر منابع سازمان و هم بلحاظ اینکه پس از خاتمه قرارداد و گذشت مدت کوتاهی احتمال عدم امکان دسترسی به پیمانکار جهت وصول مطالبات افزایش می یابد و این امر باعث میگردد تمام یا قسمتی از مطالبات سازمان قابل وصول از واگذارنده کار نباشد ، رعایت موارد ذیل را در مورد قراردادهای پیمانکاری را تاکید می نماید .

۱- پرونده قراردادهای پیمانکاری بطور مستمر و در فاصله زمانی کوتاه مورد بررسی قرار گرفته و به ترتیب زیر عمل گردد .

۱-۱- با پایان یافتن مدت زمان اجرای هر پیمان سریعاً نسبت به اخذ اطلاعات مورد نیاز جهت محاسبه حق بیمه قرارداد از کارفرما (واگذارنده کار و پیمانکار) اقدام گردد .

۱-۲- به محض کامل شدن اطلاعات مورد نیاز (شامل مبلغ کل کارکرد ، تاریخ شروع و خاتمه عملیات و ...) حق بیمه مربوطه با توجه به شرایط قرارداد و ضوابط و مقررات مندرج در این بخشنامه محاسبه و به پیمانکار و کارفرما ابلاغ و در صورت اعتراض پیمانکار به بدهی اعلام شده موضوع سریعاً در هیاتهای تشخیص مطالبات رسیدگی و رأی مقتضی صادر و به هر صورت پس از قطعیت بدهی اقدامات قانونی جهت وصول آن از پیمانکار و از محل

۵ درصد و آخرین قسط وی نزد کارفرما با رعایت بخش چهارم از فصل چهارم این بخشنامه اقدام نمایند .

۱-۳- در مورد پرونده های پیمانهاییکه طبق زمان پیش بینی شده در قرارداد خاتمه یافته ولیکن اطلاعات مورد نیاز از سوی کارفرما (واگذارنده کار) ارسال نگردیده ، لازم است سریعاً با واگذارنده کار مکاتبه و با تعیین مهلت یکماهه و ابلاغ اطلاعات اخذ و در صورت عدم همکاری حداکثر با دوبرار مکاتبه با فاصله سه ماهه ، حق بیمه پیمان برابر اطلاعات مضبوط در پرونده و پیمان محاسبه و اقدامات مطالباتی برابر مقررات پیگیری گردد .

۱-۴- در مورد بدهی مستند به لیست پرونده های پیمانکاری و مهندسین مشاور که از شمول ضوابط طرحهای عمرانی خارج میباشند ، با رعایت مقررات و صدور اخطاریه پیگیری می گردد .

۲- کلیه واحدهای اجرائی فهرست بدهی مربوط به پیمانکارانی را که در اجرای تبصره الحاقی به ماده ۳۸ قانون تامین اجتماعی به واگذارندگان کار اعلام می نمایند در پایان هر ماه طبق فرم پیوست شماره ۱۲ تهیه و به اداره کل استان مربوطه ارسال نمایند .

۳- ادارات کل استان نیز ضمن کنترل نظارت بر نحوه انجام امور مربوط به محاسبات و وصول حق بیمه قراردادهای پیمانکاری در واحدهای تابعه اهمیت موضوع را به نحو مقتضی به واگذارندگان کار اعلام و نتیجه عملکرد واحدهای تحت امر خود را همه ماهه طبق فرم پیوست شماره ۱۳ و مشخص نمودن کل بدهی هر دستگاه واگذارنده کار تهیه و به اداره کل درآمد حق بیمه گزارش نمایند . مدیران و کارشناسان ارشد و مسئول درآمد ادارات کل استانها ، روسا و مسئولین درآمد شعب و نمایندگیها مسئول حسن اجرای این بخشنامه میباشند .